

PRZEGLĄD ARTYKUŁU 13 – JAKI JEST CEL?

Kontekst

- Rozwój technologiczny od czasu przyjęcia Dyrektywy E-Commerce w 2000 r. spowodował, że platformy internetowe zwiększyły swoją kontrolę nad treściami, które udostępniają i nad zyskami, które z tego tytułu generują
- Wzrost kontroli i dominacji na rynku wymaga przywrócenia równowagi i zwiększenia ich odpowiedzialności
- Bez wynagrodzenia, nie ma inwestycji. Uprawnieni z tytułu prawa autorskiego korzystają również z tzw. praw osobistych, które oprócz prawa do wynagrodzenia, pozwalają im też decydować w jaki sposób i przez kogo ich utwory mogą być wykorzystywane (część składowa podstawowego prawa do własności i wolności słowa)

Cele

- Zagwarantowanie **pewności prawnej** dla wszystkich zainteresowanych podmiotów
- **Zapewnienie, żeby wyłączenia z odpowiedzialności na podstawie dyrektywy E-Commerce nie były dalej nadużywane przez platformy aktywne**, które jednocześnie generują zyski finansowe z niedozwolonego korzystania z utworów chronionych prawem autorskim
- **Zapewnienie środowiska**, w którym inwestycja w twórczość jest wspierana
- Ochrona praw podstawowych w równym stopniu zarówno dla użytkowników indywidualnych, posiadaczy praw autorskich, jak i usług

Cel: Platformy Aktywne

- Poprawki kompromisowe Sprawozdawcy w Komisji JURI odnoszą się do **zakazu ogólnego nadzoru (lub monitorowania) tam, gdzie ma on zastosowanie** ("*where applicable*", Art. 13 ust. 1.b). Sformułowanie to jest odpowiednie, gdyż zwolnienia z odpowiedzialności w dyrektywie E-Commerce (w tym Art. 15), mają zastosowanie wyłącznie do **usług PASYWNYCH** (biernych), tj. tych, które nie mają żadnego wpływu na treści lub ich układ, a **nie do usług AKTYWNYCH**, które są przedmiotem projektu sprawozdania.
- Należy pamiętać, że monitorowanie i jego ewentualny zakaz obejmuje nie tylko naruszenia praw autorskich, ale też wszelkiego rodzaju treści nielegalnych, w tym treści nawołujące do terroryzmu oraz pornografię dziecięcą. W rzeczywistości, platformy już obecnie stosują różnego rodzaju systemy monitorowania.
- Rozróżnienie pomiędzy usługami aktywnymi a pasywnymi nie jest sprzeczne z wyłączeniami z odpowiedzialności na podstawie dyrektywy E-Commerce oraz z zakazem ogólnego monitorowania. Zawiera ono wszelkie gwarancje dla równowagi pomiędzy prawami podstawowymi i dla ochrony danych osobowych.

ARTYKUŁ 13 W SZCZEGÓŁACH – CZEGO NIE NARUSZA?

Nie narusza praw podstawowych zagwarantowanych w Karcie Praw Podstawowych UE

- W przypadku Art. 13, Służby Prawne Rady stwierdziły, że wolność słowa nie jest naruszona, gdyż: 1) działania mają obejmować wyłącznie treść identyfikowaną przez posiadaczy praw; oraz 2) osoby zamieszczające treści muszą mieć dostęp do mechanizmów umożliwiających składanie skarg, aby miały możliwość odwołania się od decyzji o usunięciu treści.
- Karta praw podstawowych chroni wolność wypowiedzi, wolność prowadzenia działalności gospodarczej i **podstawowe prawo własności, w tym własności intelektualnej** (art. 17 ust. 2 Karty).
- Podstawowe prawo prowadzenia działalności gospodarczej nie tylko chroni serwisy internetowe, ale także kreatywne firmy, które powinny mieć możliwość zakazania korzystania z utworu lub możliwość uzyskania wynagrodzenia od podmiotów zarabiających na utworach, których nie są właścicielami i w przypadku których nie mają pozwoleń na ich wykorzystywanie.

- **Celem nie jest ograniczenie wolności wypowiedzi obywateli.** Tej wolności nie należy przeciwstawiać prawom - zarówno ekonomicznym, jak i moralnym - twórców.
- Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej konsekwentnie orzeka, że wszystkie **podstawowe wolności i prawa należy równoważyć**, a żadne z nich nie jest nadrzędne wobec innych.
- W rzeczywistości odsetek przypadków błędnego usunięcia treści jest niezmiernie niski: 0,0002 % w przypadku treści audiowizualnych i 0,04 % w przypadku muzyki.

Nie narusza ochrony danych osobowych

- Art. 13 dotyczy wyłącznie zamieszczanych (a nie pobieranych lub uzyskiwanych drogą streamingu) i chronionych prawem autorskim treści zidentyfikowanych w chwili ich zamieszczania (np. na podstawie danych identyfikacyjnych dostarczonych przez posiadaczy praw)
- Przewidywane środki nie pociągają za sobą przetwarzania informacji dotyczących wszystkich użytkowników ani systematycznej analizy ich profili
- **Nie istnieje jakiegokolwiek wymóg sprawdzania innych danych dotyczących zamieszczanych treści, np. identyfikacji adresu IP osoby zamieszczającej daną treść, bądź daty, godziny czy miejsca**

Nie narusza wyłączeń odpowiedzialności ani zakazu ogólnego obowiązku w zakresie nadzoru w handlu elektronicznym

- **Brak hierarchii wtórnych aktów prawodawstwa.** Służby Prawne Rady stwierdziły, że używanie takich wyrażen kwalifikujących, jak „*nie jest zgodne z*”, „*jest niezgodne z*” bądź nawet „*narusza*” w odniesieniu do dyrektywy o handlu elektronicznym nie jest prawidłowe z prawnego punktu widzenia. W rzeczywistości zasada zawarta w przyjętym później akcie regulującym dany obszar uchyla zasadę zawartą we wcześniejszym akcie regulującym ten obszar w sposób ogólny
- Należy podkreślić, że **przepisy dotyczące „bezpiecznych przystani” (*safe harbour*) mają zastosowanie wyłącznie do platform biernych.** Zakaz ogólnego obowiązku w zakresie nadzoru nie ma zastosowania do serwisów aktywnych, które wykonują działanie istotne z punktu widzenia prawa autorskiego i które, w konsekwencji, powinny uzyskać licencję od posiadacza praw umożliwiającą im dalsze udostępnianie treści. Taka licencja może przewidywać środki filtrujące, gdyż zezwala na to dyrektywa o handlu elektronicznym. Zakaz ten ma zastosowanie jedynie w przypadku platform stricte biernych
- Trybunał Sprawiedliwości wydał ostatnio orzeczenia w takich sprawach jak *Stichting Brein przeciwko Ziggo* (C-610/15, pkt 38), zgodnie z którymi kiedy **serwis udostępnia treści wyszukiwania, indeksowania lub kategoryzacji nie można uznać, że realizuje „zwykłe dostarczanie” urządzeń**, tj. nie jest platformą bierną (zob. pkt 42 dyrektywy o handlu elektronicznym)
- W przypadku serwisów biernych **środki techniczne, o których mowa w projekcie dyrektywy nie będą równoznaczne z ogólnym obowiązkiem w zakresie nadzoru** (zob. opinię Służby Prawnej Rady), gdyż:
 - środki nie są kosztowne i uciążliwe (są one już wykorzystywane w praktyce, a ich charakter i koszty są zróżnicowane, aby odpowiadać wielkości i rodzajowi każdej z - dużych lub małych - platform);
 - serwisy internetowe nie będą musiały samodzielnie decydować, czy treści zostały zamieszczone niezgodnie z prawem, ale będą jedynie zobowiązane do identyfikacji treści chronionych w momencie ich zamieszczenia na podstawie danych identyfikacyjnych dostarczonych przez posiadaczy praw; oraz
 - jako że posiadacze praw będą musieli sami przygotować niezbędne dane, będą uczestniczyć w kosztach środków podejmowanych przez serwisy internetowe, co z kolei ograniczy obciążenia logistyczne i finansowe związane z tymi mechanizmami po stronie tych serwisów.
- Sprawy, w których Trybunał odrzucił możliwość stosowania środków umożliwiających filtrowanie (C-70/10 *Scarlet Extended*, C-360/10 *Netlog przeciwko Sabam*), dotyczyły, odpowiednio, dostawcy dostępu do internetu i platformy społecznościowej, ale w żadnym przypadku serwisu udostępniającego treści w internecie, którego głównym celem jest zapewnianie dostępu do treści